

Příloha k protokolu o SZZ č.

Jméno: **Jana KOPTYŠOVÁ**

Vysoká škola: **Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích**

Pedagogická fakulta JU

Katedra českého jazyka a literatury

Datum odevzdání posudku: **3. 5. 2013**

Obor: **čeština – němčina**

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Milena Nosková, Ph.D.

Recenzent:

doc. PhDr. Marie Janečková, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

K typům příjmení v Českých Budějovicích

Diplomová práce Jany Koptyšové se zabývá tématem příslušejícím k oboru antroponomastika, a to typy příjmení v Českých Budějovicích. Diplomantka se pečlivě připravila na zpracování zadaného tématu. Prostudovala publikace zabývající se vznikem, vývojem a druhy příjmení, seznámila se s návrhy jejich třídění. Využila poznatků z prací Jana Svobody, Josefa Beneše, Miloslavy Knappové, Dobravy Moldanové, Vladimíra Matese, Jany Pleskalové, Jany Matušové a dalších. K získání přehledu o dané problematice prostudovala i diplomové práce, které na podobné téma vznikly v předchozích letech. Ve spolupráci se Státním okresním archivem České Budějovice shromáždila pramenný materiál, z něhož bohatě čerpala.

Získané odborné poznatky jí posloužily k vytvoření solidní teoretické základny a vhodně jich využila i při následné analýze souboru příjmení.

Výzkumná část začíná pojednáním o systému českých příjmení, následuje jejich klasifikace, která vznikla kombinací dvou přístupů, Josefa Beneše a Miloslavy Knappové.

Uvážíme-li, že diplomantka třídí soubor čítající 2 662 příjmení, počínala si velmi zdatně. Hlavním kritériem pro klasifikaci je motivace vzniku jednotlivých typů příjmení, která jsou rozdělena do 14 skupin.

Plynulý výklad a jeho přehledné uspořádání přispívají k celkovému dobrému dojmu. Autorka využívá tabulek, které kombinuje se spojovacím textem. Doplnující informace zařadila většinou do poznámek. Kromě českých příjmení analyzuje a třídí také německá příjmení. Její závěry je možné pokládat za přesvědčivé a dost spolehlivé. Autorka práce si je vědoma toho, že příjmení mohou mít více motivačních zdrojů, proto se snaží tento poznatek respektovat a zařazuje některá příjmení do dvou i více skupin. Takových případů by mohlo být i více, neboť příjmení mají už většinou zastřenou motivaci. Jejich hlavní funkce je identifikační a rozlišovací. Tak např. by některá příjmení zařazená do skupiny z vlastních křestních a starých osobních jmen mohla patřit i do skupiny příjmení z názvů věcí (např. *Korčák*=nádoba, korběl, pohár; *Korec*=vědro, nádoba na měření obilí i míra sama; *Korda*=část mnišského roucha i šňůra k přepásání; *Kordík*=bodná zbraň; *Filec*=ranec). Jiná by mohla být i ve skupině z názvů rostlin, např. *Rokos*=rákos, *Vald*= něm. i les; případně i ve dvou různých skupinách, jako *Burda*=břemeno, ale i bouře, rozbroj, svár; a jiná.). Zde velmi pomáhá slovník staré češtiny. Na s. 49 jméno *Zajíc* nepatří ke skupině se sufixem *-ic*, nezařazovala bych sem cizí příjmení *Vukovojac*, *Danóczy*. Příjmení *Janča* (s. 51), nemusí nutně být z ženského jména, *Pištěk* (s. 55) může být i ve skupině z uměleckých jmen, protože značí totéž co pištec (stč. pišček, pištěk/pišcec), *Hůda* (s. 58) může naopak být ze stč. domácké podoby *Hóda* a to z OJ *Hodislav(a)*. Na s. 61 bych jména *Moucha*, *Mucha* přeřadila

do jiné skupiny. K příjmení *Koptyš/Koptiš* bych jen připomněla, že souvisí i s apelvativem *koptič*=vymetač sazí, topič i kuchař). Mnohá příjmení ještě čekají na své objasnění, u mnohých se to asi nepodaří, ale pokusit se o to, je pro lingvistu lákavé. Příjmení velmi dobře ukazují, kolik bylo využito osobních jmen a jejich domáckých podob, kolik dalších podmínek se uplatnilo při jejich vzniku. Vzorek analyzovaný diplomantkou potvrzuje motivační, tvarovou i pravopisnou rozmanitost českých příjmení, kterými se výrazně odlišují od příjmení jiných národů.

Diplomantka dokázala tvořivým způsobem zpracovat obsáhlý materiál a se zaujetím pojednala o zvoleném tématu. Stanovený cíl – shromáždit co nejvíce informací k příjmením a co nejvíce jich roztrždit a vysvětlit – se podařilo úspěšně splnit. Práce je kvalitně zpracována i po stránce technické, obsahuje rejstřík příjmení usnadňující hledání jednotlivých jmen.

Doporučuji práci k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **v ý b o r n ě**

.....
podpis recenzentky diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 3. května 2012

Stupeň klasifikace:	v ý b o r n ě	v e l m i d o b ř e	d o b ř e	n e v y h o v ě l
---------------------	---------------	---------------------	-----------	-------------------

*) Nehodící se škrtněte